

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వేంకటాధ్వరి విరచితం

॥ శ్రీలక్ష్మీసహస్రం ॥

॥ సౌందర్యస్తవకః ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ సౌందర్యస్తవకః ॥

వందే సౌందర్యపర్యాప్తిభూమిం కామపి దేవతాం।
అబ్జం సహోదరం యస్యాః శంసంత్యబ్జశరం సుతం॥ 1 ॥

అద్వైతమక్షిభిరహా శ్రవసాం యది స్యాత్
ద్వైతం పృథగ్యది పునా రసనాసు చ స్యాత్।
ఈశీయ వర్ణయితుమర్ణవరాజకన్యే
తత్తాదృశం కిల తవావయవాభిరూప్యం॥ 2 ॥

మాలౌ త్వయాఽపి విధృతో మధుపౌఘ మైత్రీం
చిత్రం కరోతి కమలే చికురప్రపంచః।
మానే కృతేఽపి భజతే మలినైకసఖ్యం
ప్రాయేణ దేవి కుటిలప్రకృతిః స్వభావః॥ 3 ॥

న త్వం దధాసి నవచంపకమాల్యమంబ
కర్తుం నిసర్గసురభౌ కబరే సుగంధం।
కిం తర్హి కుంతళపరీమళసారలాభ-
లోభభ్రమద్ భ్రమరలోకనివారణాయ॥ 4 ॥

రుచం రచయితుం కచే రుచిరపుష్పవర్షైః సమం
సదా వహసి భూషణం సహ సుధాంశునా పూషణం।
ఉభావభవతామతో జనని పుష్పవంతావిమౌ
తయోర్ఘటనయోత్తమశ్రియముపైషి తత్రార్థికిం॥ 5 ॥

సుమనో వరవాసవాసనా-
ధ్యుషితాః కృష్ణఘనాప్తిశాలినః।

వరదే విజయంతి కుంతళా

భవదీయాః సకలాపభృజ్జయాః ॥ 6 ॥

జలభృద్రుచిభాజి సింధుకన్యే

శిఖిషు ద్వేషముపేయుషి ప్రకామం |

తమసాకలితే తవోపపన్నః

కుటిలే కుంతళమండలేఽహిబంధః ॥ 7 ॥

అలకాకృతిరగ్ర్యపుష్పకాంతా

ప్రబలశ్రీదతయా తవ ప్రసిద్ధా |

వరనీలరుచోజ్జ్వలా మురారేః

వనితే భాతి ముకుందలాలితశ్రీః ॥ 8 ॥

భువనోత్తరసింధుభూషితో

ఘనశైవాలకవత్ కచో ధ్రువం |

సురుచా మహితో హిమాలయో-

దితయోద్భాసితమీనలంఛనః ॥ 9 ॥

హాంత లక్ష్మి తవ కుంతలవ్రజం

చామరం వదతి పామరోఽపి కః |

ప్రాక్తనస్తు హరిణోపలాలితః

పశ్చిమం యదపురస్కృతం మృగైః ॥ 10 ॥

సిందూరకాంతాం జగదంబ మల్లీ-

సరాభిరామాం చికురావలిం తే |

మన్యామహే దేవి కలిందకన్యాం

గంగాసరస్వత్యుదితానుషంగాం ॥ 11 ॥

సుతరామలకవ్రజః ప్రసూనా-

న్యలమమ్లానివిశోభితాని బిభ్రత్ |

సురభిస్సురితః సుపుత్రి ధాత్ర్యాః
 సుమహారామవిభూషితో విభాతి || 12 ||

ఆపీడయంతి కుసుమేషుశరా నికామం
 ఆత్మానమిత్యఖిలధాత్రి రుషేవ దేవః |
 ఆపీడయత్యనుదినం తవ కుంతలాత్మ-
 న్యంధే తమస్యహహ సూనకులం ముకుందః || 13 ||

బధ్నాసి హంత సురభౌ సుమనోభిరంబ
 సాకం హరేరపి మనస్తవ కేశపాశే |
 ఆమోదమగ్ర్యమత ఏవ తదేత్యనంతం
 కిం న క్షమం గుణవదాశ్రయణం గుణాయ || 14 ||

త్రైలోక్యమాతరజహత్తరుశాఖమేవ
 దృష్టం కులం సుమనసాం ఫలవద్ధి లోకే |
 అప్యోహృతం బహిరహో సఫలం ప్రసూనం
 కాల్పద్రుమం తు భవతీకచమండనేన || 15 ||

సురైర్దివ్యైరామ్రేడితసహజసౌ రభ్యసుభగం
 కచం తే కల్యాణి భ్రమతి పరితో భృజ్జనిచయః |
 ద్రువం తత్సారూప్యం స్వయమఖిలషణ్ ఝజ్జృతిమిషాత్
 స్తువన్ ప్రాదక్షిణ్యక్రమమఖిలమాతః కలయతి || 16 ||

ప్రభోర్నాభీపద్మం భ్రమరతతిరుత్సృజ్య పతతి
 స్థిరామోదాలంబే చికురనికురంబే జనని తే |
 మనాగభేః కన్యే మధురిపుసమీపే పరిచయో
 న రోచేత ప్రాయో నను మధుపవర్గస్య మనసే || 17 ||

క్షమమిదం కలశోదధికన్యకే
 తవ కచస్థిరసౌ రభలోభతః |

వికచనూనవిశేషపరీమళం

జహదిహ వ్రజతి భ్రమరవ్రజః || 18 ||

నిహితాస్తవ కుంతలాంధకారే

నిబిడే మారజని స్థిరప్రకర్షే |

కలయంతి నవస్రజో విచిత్రం

కమలే కామపి సౌరభానువృత్తిం || 19 ||

కుంతళో నియమితోఽపి భవత్యాః

చంచలో భవతి తామసరుచ్యా |

న్యక్కరోతి పరిశోభితమాలో-

త్కర్షమంబ పరిపుష్యతి చైనం || 20 ||

కంజాలయే కమపి తావకఫాలభాగం

సంజాతశోభమలకావలిమేలనేన |

ఉత్పేక్షతే భువి న కస్తరుణేందుమభ్దేః

ఉత్థానకాలభవశైవలభారయోగం || 21 ||

చిరం తే వక్త్రేణ శ్రితచికురవర్గేణ కమలే

తులాం చేదారోఢుం తుహినకిరణోఽయం స్పృహయతే |

తదా గాఢం సఖ్యం తిమిరనికర్పైర్విందతు జవాత్

అవాప్నోతు ప్రావృడ్జలముగవినాభావమపి వా || 22 ||

పురుషనయనయుగ్మం పుష్పవంతా త్మకం తే

సహ నివసతి హర్షాత్ సంతతం వక్త్రబింబే |

తదిహ జలధికన్యే తన్మహాదర్శలీలాం

భజత ఇతి కవీనాం భారతీ సూన్యతైవ || 23 ||

ఆదర్శే ప్రతిబింబమాత్రకలనాదారోప్య ముగ్ధా జనాః

మాతస్తస్మన్ముఖకాంతి చౌర్యమనఘే మధ్నంతి తం పాణిభిః |

హా సంక్రామతి సాధు తన్మలినీమా హస్తేషు తేషాం స్వయం
దద్యాన్నూనమనేనసాం హి కలుషం మిథ్యాభిశంసంజనః॥ 24 ॥

వికచస్య కచోజ్జ్వలేన పద్మే
వికలంకేన కథం ను పంకభాజః।
సరసేనగతస్య నీరసత్త్వం
జలజాతస్య భవన్ముఖేన సఖ్యం॥ 25 ॥

విజితే నను తే ముఖేన రాజ-
న్యపి దుర్గేశ్వరమౌలిపూజ్యపాదే।
వనవాసితయా తపస్స్పృహణాం
విజయే కో విశయః కుశేశయానాం॥ 26 ॥

నదవనజమహో మహాతపశ్రీ-
కృతరుచి తే ముఖజన్మ లిప్సమానం।
అపి యది తదధఃశిరస్తప్సేత్
జనవదనం కమలే భవేత్తథాపి॥ 27 ॥

తదబ్జమబ్జశ్చ తవాననద్విషౌ
మురారిపత్ని వ్రజతః పరాభవం।
ద్విషౌ సహైకేన మిథో విరోధినోః
న యోద్ధుమస్తి ప్రభుతా ద్వయోరపి॥ 28 ॥

త్వదాస్యవసుతస్కరం ధ్రువమవైమి జైవాత్మకం
పయోజనిలయే యతః పిహితమందిరాయాం త్వయి।
అసౌ నిశి విజృంభతే పునరపావృతే ధామ్ని తే
పరాచలవనే రవేర్ఘ్ణిషు వా దివా లీయతే॥ 29 ॥

జన్మమందిరమశోకసంపదః
సాలకాంతమురుకాంతికందళం।

ఆననం మదనకేశికాననం

మన్యతే జనని మాధవస్తవ ॥ 30 ॥

స్వరూపతస్త్వద్వదనాత్మనా తథా

ద్విధా సుధాంశుర్జలధావజాయత |

తదేష రాజా ద్విజరాజ ఇత్యదః

పదం దధాత్యర్థవదచ్యుతప్రియే ॥ 31 ॥

మాతః సరోజసదనే వదనే త్వదీయే

సంపుల్లముత్పలమివాచ్ఛసరోవిశేషే |

చంద్రే కలంక ఇవ భృంగ ఇవారవిందే

మందేతరద్యుతిరసౌ తిలకః సమింధే ॥ 32 ॥

ఉపాశ్రితానవయవముద్గతశ్రియం

ప్రియంగుణాదికమణుమధ్యమా శుభం |

త్వమేయుషీ వరతిలకాననా రమే

సుధాన్యభూరుచిరసుధా ధరాఽప్యసి ॥ 33 ॥

నలినశశినౌ సింధోః కన్యే సరోగనభోగతా-

త్యజనకుతుకాదేతౌ జాతౌ త్వదక్షిముఖాత్మనా |

సహ నివసతః సేతూకృత్య భ్రువోర్యుగమంతరే

సహజరిపుతాభాజోర్జన్మాంతరేఽపి న సంగతిః ॥ 34 ॥

నయనయుగళాక్రాంతం కర్ణాంతయుగ్మమధోక్షజ-

ప్రణయిని తవ స్రష్టా దృష్ట్యా భయాకులమానసః |

అహహ ముఖమప్యాభ్యాం మా క్రామ్యశేషమితి న్యధాత్

కిముపరి తయోర్ధీమాన్ సీమావిభాగశిలే భ్రువౌ ॥ 35 ॥

యత్కింకరాః సరసిజాసనశంకరాద్యాః

దేవాః స ఏష దనుజారిరపి భ్రువోస్తే |

జాగర్తి కింకరతయా జగదంబ నిత్యం
 ఛందానువర్తనకృతః కుటిలస్య సర్వే || 36 ||

శ్రుత్యంతజష్టమమలోత్తమకాంతియోగాత్
 అత్యంతసుందరమనంగజనేర్నిదానం |
 ఉద్భాసితామరసభామహితం మదంబ
 కో న స్తువీత నయనం తవ కృష్ణరూపం || 37 ||

దుగ్ధాంభోధిసుతే త్వదక్షివిజితో రాజానమేణో గతః
 త్యక్త్వాసావపి మండలం ముఖజితో దుర్గేశమేణాశ్రయః |
 స త్వేకం కరతః పరం చ శిరసా ధృత్వా దృగాస్యద్విషోః
 దుర్గేశః స్వయమీశ్వరోఽప్యటతి ఖల్వద్యాపి భిక్షామపెహో || 38 ||

నయనం తవ దేవి వర్ణరీతేః
 విపరీతేఽపి విపర్యయం న యాతి |
 కమలం తు సమేతి కంజగేహే
 కథమాహుః సమతాం తయోః కవీంద్రాః || 39 ||

నిశాయామంబ త్వన్నయనసుషమామోషకమితి
 క్రుధా నూనం రాజ్ఞా కువలయమిహాకారి వికచం |
 చకోరాస్తచ్చోరాః చకితమనసః ప్రేక్ష్య తదిదం
 సుతప్తాస్తత్త్వాదం గ్రహణమభితన్వత్యశరణాః || 40 ||

అమర్షాల్లోకాంబ స్వవసుహరనీలోత్పలభృతోః
 అపి శ్రుతోః సీమాం కబలయతి తే నేత్రయుగలం |
 కృతః కల్పేషార్తిం న పరమపరాధః ఫలతి తత్
 విపక్షాణాం పక్షీకృతిరపి విషాదాయ భవతి || 41 ||

చక్షుః ప్రమాణేన సముద్రకన్యే
 సీమా శ్రుతేః సంకుచితా తవాభూత్ |

న తత్ర కైముత్యనయాత్ కథంచిత్
ఉన్మేషమృచ్ఛత్యుపమానవార్తా || 42 ||

త్రైలోక్య సంత్రాయణి తావకీనో
ద్రువం కటాక్షో ధృతరాష్ట్రజాతః |
కల్యాణి కర్ణప్రణయీ కథం వా
పుష్టాతి కృష్ణార్జునదీప్తియోగం || 43 ||

ఆకర్ణదేశాదుదితప్రకర్ణం
తవాక్షి మన్యేఽతనుబాణరూపం |
యత్కంకటం వేంకటనాయకస్య
ధైర్యాత్మకం కృంతతి సింధుకన్యే || 44 ||

గుప్తా వనేషు విహారంతి సుహృద్యమీనాః
కస్యాపి నో కువలయేషు దివా ప్రకాశః |
రాజ్ఞో బిభేతి జగదంబ కుశేశయాలిః
కర్ణజపే జయతి నేత్రయుగే భవత్యాః || 45 ||

ఆస్వాదనే కృతరసావధరామృతస్య
మాతస్త్వదక్షిమధుపౌ బత మార్గమధ్యే |
నాసాఖ్యచంపకమవేక్ష్య నివృత్తయత్నో
దృష్టేస్పితాగ్రహణతస్తరలౌ సదా స్తః || 46 ||

జాతోన్మేషౌ ముఖరుచిసుధా సాగరే తావకీనౌ
నేత్రాత్మానౌ జనని భువనోజ్జీవనౌ దివ్యమీనౌ |
న్యూనాకారాః భగవతి నిజాపేక్షయా రాక్షసారేః
చక్షుర్మీనాః కబలయత ఇత్యేష జాతిస్వభావః || 47 ||

సౌవర్ణం తే సింధుకన్యే నిరుంధ్యాత్
ఆతంకం నః కర్ణతాటంకయుగ్మం |

న్యత్యంతీనాం యత్ర నేత్రద్యుతీనాం
జాలం నీలగ్రావభావం బిభర్తి || 48 ||

పూషా కర్ణే స్వర్ణతాటంకభూషా-
వేషాదింధే పుత్రనామాదరేణ।
తత్సామీప్యాదేవ దేవి ప్రసాదం
నిత్యం ధత్తే నేత్రపంకేరుహం తే || 49 ||

త్రైలోక్యాంబ త్వద్వృతంసోత్పలాంతే
గుంజం గుంజం సంచరన్ చంచరీకః।
కిం వ్యాచష్టే కాంతసందేశహారీ
కర్ణాభ్యర్ణే కామమంత్రార్థతత్త్వం || 50 ||

కాచిద్భాతి వతంసకోత్పలమయీ కల్యాణతాటంకసత్-
ప్రాకారాశ్రితకర్ణధిష్ణ్యనిహితా ప్రాయః శతఘ్నీ రమే।
తద్రత్నాగ్నిరుచాఽరుణః స్మృతిభువా తస్యా ముఖాత్ ప్రేర్యతే
లోలంబాయసగోళకః ప్రణయినో దుర్మానవర్మార్దనః || 51 ||

కంసారాతేశ్చాటుమాధీర్వురైస్తే
కర్ణౌ పూర్ణావర్ణవేంద్రస్య కన్యే।
జానంతస్తత్సన్నిధౌ చంచరీకాః
చంచూర్యంతే నోత్పలం తత్ర హేతుః || 52 ||

గ్రస్తవతంస కువలయం
దృగ్యుగముపకూజదలిరవమిషాత్ తే।
మద్వసుచోర ఇహేతి ప్రవదతి
కిల కర్ణపత్రమిత్రాయ || 53 ||

ఇమామవామాం శ్రుతిమిందిరే తవ
స్తువంతి సంతః స్మృతిజన్మకారణం।

శిరస్యముష్యాః సుమనోభిరంచితే
చకాస్తి దృష్టిర్జగతామధీశితుః || 54 ||

తవ ద్వితీయా శ్రుతిరుచ్ఛక్రైరసా-
వనంగభావానుగుణా గుణాంబుధే |
వశే నిధాయైనమశేషశేషిణం
కరోతి మాతస్తవ కర్మకారకం || 55 ||

దీవ్యత్కర్ణసువర్ణ కుండలమయే దీప్తాగ్నికుండే జ్వలత్
రత్నాంగారఘనే హరేర్ధృతిమయాం హుత్వాఽఽహుతిం తావకే |
భృంగాధ్వర్యురనంగదీక్షితవృతో ఝంకారమంత్రాన్ జపన్
వారాశేర్దుహితః ప్రదక్షిణవిధిం వారాన్ విధత్తే బహూన్ || 56 ||

దేవానాం మధురం స్వతః స్తుతివచో దేవి స్వతో సుందరం
మాదృగ్బాలకజల్పితం చ జగతీమాతః శ్రుతీ యాతి తే |
తత్రాద్యం తదవస్థమేవ చరమం తత్తుల్యతాం గాహతే
ముక్తం శుక్తిషు మౌక్తికం ఘనపయో ముక్తా తు నైవాన్యథా || 57 ||

స్ఫురన్ముక్తాకాంతిస్ఫురసలిలమగ్ర్యారుణమణి-
ప్రభాకల్వారాఢ్యం ప్రియనయనమీనైకశరణం |
హతాశేషక్లాంతిం హరిదుపలనీలోత్పలఘనం
తటాకం తాటంకాంతరముషసి సేవే తవ రమే || 58 ||

సువర్ణతాటంకమునిః శ్రుతౌ స్థిరః
ప్రపన్నముక్తాభ్యుదయో దయోదధే |
ప్రకాశితార్చిః సరణిః ప్రియే హారేః
చకాస్తి తే చక్రధరాభినందితః || 59 ||

తిలప్రసూనం తులయత్యసౌ జగత్-
సవిత్రి నాసా తవ సారసాలయే |

తదంచలోదంచతుషారవిప్రుషా
సమానతామేతి తదగ్రమౌక్తికం || 60 ||

నాసా తవాసౌ నవవంశవల్లీ
కాసారజావాసిని కాత్ర శంకా |
ప్రలంబతే తత్ర యదంబ ముక్తా-
ఫలం బతేదం గలితం హి తస్యాః || 61 ||

శ్రీరాస్యకాంతిజలధౌ స విభాతి నాసా-
సేతుస్తవాద్భుతగతిః కలనేన యస్య |
నాథః సమేతి న విదేహజయాన్వయం హః
లంకేశపాశకలనాదపయాత ధైర్యః || 62 ||

భూసూత్రాభ్యామూర్ధ్వమాబధ్య మిన్వన్
నాసావంశస్తంభమంభోధిజే తే |
తత్ర స్థిత్యా తాండవం సంవిధత్తే
చిత్రం క్రీడాం చిత్త భూనాట్యజీవీ || 63 ||

దివ్యం దదాతి నవచంపకమంబ గంధం
త్వద్ధ్రాణజన్మని తదేవ సుధాభిక్నేయే |
గృహ్ణోతి తే బహువిధం కృతినో దదానా
జన్మాంతరే సమధికం విభవం లభంతే || 64 ||

మదనజనని నాసామౌక్తికం వేద్మి మల్లీ-
ముకుళమితి సుగంధిశ్వాసమందానిలేన |
తదుపరి యదజస్రం తద్వికాసప్రతీక్షం
దృగలియుగలమేతద్ దృశ్యతే సావధానం || 65 ||

హసితరుచి సితాంశుకం వసానా
శ్వసితసమీరనజేన నాట్యమానా |

జనయతి జనని త్వదీయనాసా-
మణిగణికా మధుసూదనస్య మోదం || 66 ||

ముఖవిధుమధురా ధరోష్ఠసంధ్యా-
పరిసరసీమ్ని హరిప్రియే భవత్యాః |
భజతి జనని నాసికాగ్రముక్తా-
ఫలమిహ తారముదార తారలీలాం || 67 ||

స్వరిపురదభియా వివిక్షు నాసా-
బిలమివ మౌక్తికమేతదగ్రలగ్నం |
సరసిజభవనే నిజప్రతీప-
శ్వసితనివారితమంబ కంపమేతి || 68 ||

భవతీ స్మితచంద్రికా రమే
భవతీసుందరదంతరశ్మిభిః |
భవతీయమకించనస్య మే
భవతీవ్రాతపఖేదశాంతయే || 69 ||

హసితం భవదీయమాద్యవర్ణం
జహదేతజ్జనని స్వరూపగత్యా |
విదధే విధుపాదజాతమైత్రీ-
మతిమందస్య కిలోచితాధరాప్తిః || 70 ||

మనోజమాతస్తవ మందహాసం
మన్యే మధుధ్వంసన కీర్తిభాసం |
విస్మత్వరం త్వద్ రసనాగ్రవృత్తైః
వాగ్దేవతాయా వపురంశుపూరం || 71 ||

నాసోరు మౌక్తిక ఘృణిద్విగుణీకృతేన
హాసో దయేన హసతా సుషమాం హిమాంశోః |

హా హంత సుందరి తవాధరబంధుజీవః
పద్మే పరిస్ఫుటమఠీకత పాటలత్వం || 72 ||

బాలేందుకాంతిరివ పశ్చిమసాంధ్యరాగే
పద్మాలయే స్ఫటికభా ఇవ పద్మరాగే |
ప్రత్యగ్రపుష్పసుషమేవ చ పల్లవాగ్రే
భాతి స్మితద్యుతిరసావధరే భవత్యాః || 73 ||

స్వాదీవ సుధా స్మితమిషేణ సుధాబ్ధికన్యే
ప్రత్యక్షతస్త్వదధరే పరిదృశ్యతేఽసౌ |
సిక్తా యయా తవ సదా స్వదతే చటూక్తిః
మాతః శుభాయ మనసే మధుపైరిణోఽపి || 74 ||

మృద్వీకేయం న ఖలు భజతే మృద్వికారాద్విశేషం
మన్యే పూరం మలినమలినామాకరం మాకరందం |
మాతర్నైవాకలయతి సితా మాధురీ సాధురీతిం
హంతాహంతాం తవ సువచనే భాతి మోచా ముమోచ || 75 ||

హృత్వా వాచాం రసమసదృశం హంత పుండ్రేక్షవస్తే
మూఢం మధ్యే జతరకుహరం పాటవాదూఢవంతః |
తం కృచ్ఛాత్ తే దదతి చ పునర్దారితా దారుయంత్రైః
మాతర్దేయం స్వయమదదతాం మర్దనం మార్దవాయ || 76 ||

అభ్యాతంచ్య క్షీరధిమిందోరమృతౌఘైః
ఆమఘ్యైనం దేవి మథా చేక్షుమయేన |
తస్మాద్దేవైర్యద్యుపనీతం నవనీతం
తిక్తికుర్యాదుక్తిరియం తే తదపి శ్రీః || 77 ||

మాతః సమస్తజగతామసి మాధవీ త్వం
మన్యే తవాధరదలం మృదులం ప్రవాలం |

దంతావలిం సుమనసాం తతిముల్లిఖామి
స్వాదూని వేద్మి చ మధూని సుభాషితాని || 78 ||

మాతర్భవన్ముఖమయూఖసుధాబ్ధిమధ్యే
బింబాధరామృతమభూద్వచనామృతం చ |
ఆద్యం తయోః పిబతి సాదరమాననేన
శ్రోత్రద్వయేన చరమం పరమః పుమాన్ సః || 79 ||

పరిహృతభవశబ్దా భారతీ తావకీనా
పరిహసతు నికామం కాలకంఠాభిలాపం |
శ్రుతిపథమధురేయం సింధుకన్యే కథం వా
శుకముఖ ఫణితీనాం దోషమావిష్కరోతి || 80 ||

అసంకోచాం మోచా మధురిమమదోన్మోచనవిధౌ
అనీచాం తే వాచామహారహారహం నౌమి లహరీం |
ఉదూహే యాం శ్రోతుం కుతుకముదధేః పుత్రి దధతీ
శ్రుతీభావం చక్షుఃశ్రుతిపతిదృశాం వింశతిశతీ || 81 ||

పర్యాయః శర్కరాయాః ప్రతికృతిరమృత-
స్రోతసాం తాదృశానాం
సాక్షీ గోక్షీరభూమ్నాం సురతరు సుమనో
మాక్షికాణాం వికారః |
పుండ్రేక్షూణాం ప్రణాలీ పరిణతిరతులా
నాలికేరోదకానాం
సోఽయం నాలికగేహే జయతి తవ వచః
సంపదాం సంప్రదాయః || 82 ||

సుతా సుధాబ్ధేః సహజా హిమాంశోః
మాతః ప్రియా త్వం మధురాధిపస్య |

తథావిధాయాస్తవ కే ను వీచీం
ఆచాంతమోచాం న వదంతి వాచాం || 83 ||

ద్రాక్షాలిరాదౌ కిల రూపయుక్తా
మధ్యేఽధికేక్షుప్రభవా సితా చ |
హాస్యా సుధాప్యగ్రజనాభియుక్తా
స్వాదౌ రమే జాగ్రతి వాగ్రసే తే || 84 ||

నిఃసార వంశజతరే న్యవిశంత హంత
దంతద్యుతి ప్రతిభటాస్తవ మౌక్తికౌఘాః |
మాతర్ద్విజవ్రజ విరోధితయా స్థితానాం
మాతంగ మౌలికలనాఽప్యచితైవ తేషాం || 85 ||

రమే రసజ్ఞాంచలశారదాయా
రదావలీ తే రమణీయ రూపా |
మధుప్రతిక్షేపి మనోఽనుకూలే
మందారమాలేవ శుభా విభాతి || 86 ||

ప్రకాశతే సజ్జఘనాగమే త్వయి
ప్రగల్భశోభోదయినీ రదావలిః |
రమే ముకుందేన కిలామునా ధృతా
ద్యుతిర్యదీయా సహసోన్మిషన్ముదా || 87 ||

ఆప్తికృతానామముకేన హార్దాన్
సదా ముకుందేన సదాదృతానాం |
శుచిద్విజానాం నను తావకానాం
ముక్తాకృతిర్విశ్వసవిత్రి యుక్తా || 88 ||

హంతారస్తమసాం దిశంతు కమలే దంతా ముదం తావకాః
యేషూద్దామజపాసపక్ష రసనాచ్ఛాయోపరక్తాంశుషు |

ఉచ్చైః పక్తిమ దాడిమ భ్రమవశాదుత్పిత్సుకేలీ శుక-
ప్రత్యావర్తన ఘేద నిఃసహతయా పాణిర్విశేషారుణః || 89 ||

కన్యే సింధోః కాఽపి మృద్వీ సుహృద్యాం
దద్యాద్విద్యాం త్వద్రసజ్ఞా మనోజ్ఞా |
యత్ర వ్యక్తో రక్తిమా వక్తి మాతః
వాచాం దేవ్యా నిత్యనృత్తాభిఘాతం || 90 ||

ప్రహ్వో జిహ్వో తవ తు శరణీకుర్మహే శర్మహేతుం
రాగాదాగాంస్యపచితవతో రక్షితుం యా రమే నః |
వారం వారం వృషగిరిపతేః కోపలోపానురూపాః
సూక్తిరుక్త్యా నియతమయతే శోణిమానం శ్రమేణ || 91 ||

కంసద్విషో మహిషి కానన చంద్రికేతి
దోషం విహాయ రసనామవనాత్మికాం తే |
ప్రాప్తాఽపి పద్మజవధూర్వనజౌకసస్తే
సంగాదివాధికవనస్థితిమేతి భూయః || 92 ||

అభ్యర్చతామనఘ వాఙ్మయసారదాయా
రూపం రుచా తులిత శారదనీరదాయాః |
వందీభవత్ప్రీతి తుంబురునారదాయాః
వందే తవాంబ రసనాంచలశారదాయాః || 93 ||

ముకుందకాంతే ముఖపద్మకాంతేః
తవాధరోఽయం తరుణాతపో వా |
ఆనందకల్యావసరే మురారేః
ఆవిర్భవత్ ప్రాగరుణోదయో వా || 94 ||

బింబోష్ఠయోః పృథగవస్థితయోః కదాచిత్
సంధౌ కృతే జనని సాధుపదే నివిష్టైః |

ఓష్టస్తవైష వితరన్నిజముఖ్యవర్ణం
 బింబాయ లుంపతి చ తస్య జఘన్యవర్ణం || 95 ||

వైకుంఠకాంతే వచనాధరౌ ద్వా
 వక్త్రే తవాస్తామమృతావతారౌ |
 ఆద్యే తు వర్ణః శుకలాలితోఽభూత్
 అంత్యే పునః కింశుకలాలనీయః || 96 ||

రాగావనేరపి తవాధర జీవకస్య
 రాజీవవాసిని నిరాకృతపల్లవస్య |
 అచ్చైర్ద్విజైః పరిచయాదమృతస్య రీతిం
 ఆరోహతః సముచితోఽరుణబింబ భేదః || 97 ||

తవ రదవసనే గుణోత్తరేఽస్మిన్
 అధరపదస్య విరోధి లక్షణైవ |
 అమృతకృదపి మాధవో మునీనాం
 అమృతముపైతుమముం నిషేవతే యత్ || 98 ||

హరిగృహిణి హరిద్రా లిప్తయా శంపయా తే
 తనుమతనుత వేదాస్తప్తకార్తస్వరాభాం |
 అధరమథ చ తత్రాప్యంబ లింపన్ సుధౌఘైః
 అనయదనణిమానం శోణిమానం కిమేనం || 99 ||

ప్రాయస్తే జగదంబ చుంబనవిధౌ బింబాధరాలంబనం
 సంక్రాంతం మధు నందనందనముఖే సంగీతకాలే పునః |
 తస్మాద్యేణుమవాప తద్గతరసాస్వాదీ తదాదిత్సయా
 వంశాన్ కృష్ణపురంధ్రీ రంధ్రయతి కిం తద్వంశజాతానలిః || 100 ||

విద్యజ్జనై రుచిరవిద్రుమ పంక్తిరేషా
 విజ్ఞాయతాం మదధరాదధరా కిలేతి |

ప్రత్యక్షతః ప్రకటనాయ పయోధికన్యే
కంఠే బిభర్షి కిల విద్రుమమాలికాం త్వం || 101 ||

కపోలౌ తే మాతః కనకమయతాటజ్క సుషమా-
ఝరాఘాతారక్తో జనజనని యత్రైవ నిహితాః |
అపి ప్రౌఢేంద్రద్విత్పరివృథవపుః పాటనఖరాః
సమాఖ్యామన్వర్థాం దధతి నరసింహస్య నఖరాః || 102 ||

కాంతౌ మాతః కపోలౌ తవ యదుపగతాం
కర్ణరత్నాంశు పూరం
సంప్రాప్తం చుంబనేషు ప్రియతమవదనా
దంబ తాంబూలరాగం |
మత్వా హస్తాంగులీభిస్త్వమసనరుచిభి-
ర్మార్జనైర్ద్విస్త్రుక్తం
తం దృష్ట్వా దర్పణే హ్రీభరనమితముఖీ
హాస్యతే ప్రాతరాల్యా || 103 ||

పాండిమ్నా హసతేవ కైటభరిపుః పాణిస్థశంభేన తం
పద్మావాసిని పర్యజీహసదసౌ స్యాలం హి జైవాకృతం |
హిత్వేశం ప్రభురిత్యముం ప్రతి పరీహాసాయ వక్త్రాత్మనా
జాతేనైవమధః కృతో హిమరుచా త్వత్కంఠరాత్మా దరః || 104 ||

అంతః స్థోష్ఠోద్ధారాద్
గృహీతమఖీలాంబ కంసదమనేన |
పాంచశరజన్యమభితః
ప్రతిగర్జతి కంఠరా త్వదీయేయం || 105 ||

చక్రాంకతాముపగతం స్తనమున్నతం తే
వీక్ష్యాతి తిక్షురయముచ్ఛ్రియవాంస్తతోఽపి |

కంఠత్వమేత్య శిరసా నిజభుక్తముక్తా-
హారం చ వాహయతి తేన తవాంబ శంఖః || 106 ||

జనస్త్రిలోకీజనని స్తనౌ తే
కథం పయోజే కథయత్యశేషః |
చతుర్ముఖాద్యర్భక జీవనాయ
జాతం తయోరేవ పయో హి భూయః || 107 ||

అమృతకలశవ్యూహేష్వాత్మోద్భవేషు పయోధినా
త్వయి కుచమిషాద్ద్వౌ నిక్షిప్తౌ వివర్ధయితుం జగత్ |
అమృతసహజే యద్దుగ్ధాస్వాదనోల్బణపాండిమ-
ద్రుహిణరసనావాసాద్ధౌరీ బభూవ సరస్వతీ || 108 ||

న జాతుచిద్వర్ణవిపర్యయం గతౌ
గుణోత్తరౌ కందుకకంచుకౌ తయోః |
స్వమిత్రమాద్యం కురుతే రమేఽంతిమం
బిభర్తి మూర్ధ్నా త్వదురోజ భూమిభృత్ || 109 ||

పురస్త్యదీయాంగ పురప్రవేశే
పురాణగోపాల భృతావనంగః |
ఉరోరుహక్షీరఘటౌ చ పశ్యన్
ఉచ్చైస్తరాం నందతి సింధుకన్యే || 110 ||

పుష్పేషు పూజావిధిమాచరిష్యన్
పుణ్యాహకుంభావివ పద్మనాభః |
పయోనిధేః పుత్రి మహాక్షతైస్తే
పయోధరావంబ పరిష్కరోతి || 111 ||

పరామిమామున్న తిమశ్నువతే
స్మరాంబ సద్యః స్తనభూభృతౌ తే |

చరాచరాణామధిపోఽపి చక్రీ
కరాఝణం దేవి యయోః కరోతి || 112 ||

హంత స్తనౌ తవ విభాగకథానభిజ్ఞౌ
కందర్పమాతరత ఏవ కరాదిషు త్వం |
అంగాంతరేషు పృథగాభరణం దదానా
హారం ద్వయోరపి తయోరపృథగ్ దదాసి || 113 ||

ముష్ణాతి మేదినిభృతాం శ్రియమున్నతానాం
సూర్యాశ్రితం పరిహసత్యపి సాధుచక్రం |
ఊర్ధ్వం చ పశ్యతి రమే త్వదురోజయుగ్మం
ఈద్యుక్ చరిత్రమవివేకిని నైవ చిత్రం || 114 ||

ఉచ్చైరతన్వాజ్యవతీర్ణశక్తోః
భూయాంసి పాతుం క్షమయోః పయాంసి |
మాతర్మహాహారసమృద్ధిభాజోః
యుక్తం హి పీనత్వ మురోజయోస్తే || 115 ||

వివేకవార్తా విరహేఽపి పద్మే
గురుత్వ భాజోఽస్య కుచద్వయస్య |
గిరుత్తమా బిభ్రతి శిష్యభావం
క్షమాధరాణాం క్షమమేతదేషాం || 116 ||

రమే కరాభ్యాం రచితార్దనస్య
త్రైలోక్యభిక్షోరతనుప్రదానం |
స్తనాపుదారౌ తనుతస్తవేమౌ
తృణీకృతాష్టాపదశైలశృంగౌ || 117 ||

కుచౌ హిరణ్యాచల సంపదం తే
ప్రహ్లాదహేతూ నియతం భజేతే |

తనోతి మాతస్తత ఏవ నూనం
 నృకేసరీ తత్ర నఖక్షతాని || 118 ||

ఉత్తుంగయోస్తుల్యమురోజయోస్తే
 గదంతి ఖర్వం కథమంబ కుంభం |
 తత్కార్యభూతః కథయత్యగస్త్యః
 తత్ర స్వహేతౌ పరిమాణమేతత్ || 119 ||

రతవ్రతారంభ కృతే రతీశో
 హరిద్రయా లిప్తమధోక్షజాయ |
 మాతా రమే మంగలనాలికేర-
 యుగం దదౌ కిం త్వదురోజయుగ్మం || 120 ||

తవాయమంబ స్తనయోః సఖాయో
 దధాతి కుంభౌ శిరసేతి నూనం |
 గ్రాహగ్రహాత్ త్రాతుమహో గజేంద్రం
 త్వరా హరేః క్వాపి పురాఽవిరాసీత్ || 121 ||

ఉరోజయుగ్మం తవ యుక్తిభూమ్నా
 కరీంద్రకుంభౌ కథయంతి మాతః |
 ఆభాతి తస్యోపరి మౌక్తికశ్రీ
 రోమాలిశుండా చ లసత్యుపాంతే || 122 ||

చంద్రేణ చక్రమిథునం కృతవిప్రయోగ-
 త్రాసాదపేక్షిత తదీయజనావలంబం |
 వక్షోరుహద్వయమిషేణ విధుస్వసస్తే
 ప్రాప్యాంగమృచ్ఛతి నిరంతరసంగతిం తత్ || 123 ||

సో డుం కరాభిహతిమప్రభవ౯ వధూనాం
 ద్రాక్ కందుకః స్తనతయాఽంబ తవావతీర్ణః |

తత్రాప్యహో భజతి శౌరికరోపమర్దం
క్షిప్తః సుదృగ్భిరయతే క్వ న మర్దనాని || 124 ||

నిత్యోల్లసద్భుస్సృణ ధాతునివేశహృద్యౌ
మాతస్తవ స్తనగిరీ జయతః కఠోరౌ |
అధ్యాపితం కఠినతామరవిందనాభేః
ఆలింగనేషు కిల యేన భుజాంతరాలం || 125 ||

ఘటికాశతకశ్రుతోచ్ఛ్రియం
ధనసాహిత్యమదః స్తనద్వయం |
కురుతే కవచక్ర నిర్జయం
కమలే కాంతగురుప్రభోదయం || 126 ||

సురతరుచిరలీలా శోభితోఽసావితి శ్రీః
పృథులకుచయుగం త్వం ప్రేయసే దేవి దత్సే |
స తు తదపి గృహీత్వా చాపలాదంబరం తే
హరతి పరహిరణ్యం హర్తురేష స్వభావః || 127 ||

ఉన్నమత్సరమనున్నమత్సరం
కందుకే కలశసింధుకన్యకే |
పీనతోషితమపీనతోషితం
భాతి తే యుగమురోరుహో రహో || 128 ||

ఉదగ్రహారం కుచమండలం తే
జనార్దనో దేవి జగత్సధీశః |
నిపీడయత్యేష కరగ్రహేణ
కారుణ్యవార్తా క్వ హిరణ్యహర్తుః || 129 ||

మదంబ భోగ్యాయతమాల్యజుష్టే
తవ స్తనద్వంద్వ గిరీశమౌలౌ |

నికామముద్ వృత్తతయా నిపత్య
 లురత్యసౌ హారసురస్రవంతీ || 130 ||

పీతస్తనస్తే కమలే శిశుత్వే
 పితామహాః సోఽజని నిత్యతృప్తః |
 సదా తదాస్వాదకరః సముక్తా-
 హారోఽంబ కేనాప తథాభిధానం || 131 ||

కల్యాణి భావత్క కుచాగ్రజాగ్ర-
 త్ప్రత్యగ్రహార స్ఫుటమౌక్తికాని |
 ప్రాయః సుమేరుం పరితశ్చరంతి
 పటూన్యూడీనీవ పరిస్ఫురంతి || 132 ||

స్తనయోరనయోస్తవాంబురాశే-
 స్తనయే దీవ్యతి దివ్యహారయష్టిః |
 పరితః పృథులారవిందకోశం
 ప్రచలంతీ కలహంసమాలికేవ || 133 ||

మదనోపవనే మదంభ దేహే
 తవ బాహే కృతవల్లికా విమోహే |
 నవ పల్లవ పుల్లపుష్ప భూయం
 యదుపర్యంగులయో నఖాశ్చ యాంతి || 134 ||

అంభోజబంధురయమంబురుహాన్ దపియాన్
 తత్సన్నిధిం జిగమిషుస్తనయే పయోధేః |
 అంభోజమంబ తవ హస్తతయాఽవతీర్ణం
 సౌవర్ణకంకణమిషాన్నికషా సమింధే || 135 ||

ఆమ్రేడిత త్వత్కర పద్మరాగః
 అత్యుజ్జ్వలైః కంకణపద్మరాగైః |

లీలాశుకో దాడిమబీజలుబ్ధో
విశ్వంభరప్రేయసి విప్రలబ్ధః || 136 ||

కృతాంచనౌ కాంచన కంకణస్థ-
సంక్రందనగ్రావమహస్తరంగైః |
కల్యాణి పాణీ కనతస్తరాం తే
శైవాలమాలాభిరివారవిందే || 137 ||

ఇందే తావకపాణిశోణిమభరః కల్యాణి నైసర్గికః
పద్మే కంకణపద్మరాగకిరణ శ్రేణీభిరాప్యాయితః |
తత్సంరూఢబిడాలలోచన సుహృద్వైదుమార్యవిజ్ఞాభయాద్-
గచ్ఛద్విభ్రమకీరవారణఘనా యాసేన చాప్రేడితః || 138 ||

కాంచీకపింద్రకవనాదపి కోమలం తే
కల్యాణి పాణితలమంబుజనాభకాంతే |
అశ్రాంతమర్థిషు బహుష్యభితన్యమాన-
దానశ్రమాదరుణిమానముపైతి నూనం || 139 ||

న కేవలం నాగనగేశకాంతే
హస్తో నను స్వర్ణగతోఽధికస్తే |
యం సంప్రదానీకురుతే స నిఃస్వం
సోఽపి క్షితౌ స్వర్ణగతోఽధికః స్యాత్ || 140 ||

అసావనష్టాపదమర్థినం ద్రాక్
అష్టాపదావాసమహో విధాయ |
ఆపత్కథాదూరగమభిక్నేస్య
కరోతి కల్యాణి కరస్త్వదీయః || 141 ||

దీనా దానైస్త్యక్తరాజ్ఞాదుపాత్తైః
దేవి స్థానే స్వర్ణవత్త్వం ప్రపన్నాః |

ఆసన్నేతే సింధుకన్యే నదీనాః

చిత్రం నిత్యం భాంతి లక్ష్మీకుమారాః || 142 ||

కనత్కనకకంకణోల్బణమణీఘృణి శ్రేణికా-

మహాసరిదుదంచితం మకరమత్స్యరేఖావృతం |

ప్రసహ్య మధునాశనం కృతవతైవ కృష్ణేన తే

కరాంబురుహమిందిరే కలితపీడనం రాజతే || 143 ||

స్వర్ణస్ఫురద్భహువిధోర్మికమబ్ధికన్యే

రత్నాకరం తవ కరం నిగదంతి సంతః |

ఆక్రాంతసర్వభువనో హి జనార్దనోఽసౌ

దుర్ధరతాం వ్రజతి యస్య పరిగ్రహేణ || 144 ||

పాలకం సుమనసాం తవ స్థిర-

చ్ఛాయమబ్ధితనయే సమాశ్రయే |

పంచశాఖమిహ భవ్యకల్పకం

దానవారిపద పోషణక్షమం || 145 ||

జనని మరకతాదిః సార్ద మారక్తరత్నైః

విధుముఖి నిహితస్తే వ్యర్థమేవోర్మికాసు |

ప్రస్యమరకరదీధిత్యంకురైరంగులీనాం

పరిభజతి యతోఽసౌ పద్మరాగావిశేషం || 146 ||

రాగం రమే తవ శుభాంగులిసంగలబ్ధం

వీటి మురాంతకముఖే ప్రకటికరోతి |

ముక్తాసవర్ణనవచూర్ణగనాగవల్లి

పర్ణాత్మనా న ఖలు రాగకథాన్యథాఽస్యాః || 147 ||

భవాంధకూపే పతితాయ మహ్యం

దుర్మోచకర్మోత్కర కర్కశాయ |

కరావలంబం కమలే దదాసి
తదంచలం తే తత ఏవ రక్తం || 148 ||

దధతి నఖాస్తవాంబ తనుహేమలతాభభుజా-
రుచిరకరారవిందచలదంగులికోటిజుషః |
సరయసరస్వతీ ఝరసమాపతనోపనత-
హ్రాదతనువీచికాంచల సముజ్జ్వలఫేనతులాం || 149 ||

సమాననామా స విధుః సమానశే
దశేహా భావానితి మాతరీర్షయా |
ప్రశస్తయోస్తావకహస్తయోర్విధుః
దశావతారాన్ విదధే నఖాత్మనా || 150 ||

విభాతి వారాశివరేణ్యకన్యా
ప్రశస్తహస్తోల్లసితో నఖాత్మా |
విధుర్విచిత్రాగమ ఏవ నూనం
నాఽసౌ తులామేతి యతః పదాఽపి || 151 ||

క్షత్రం తదేవ కథయంతి బుధాః క్షతేభ్యో
యత్రాయతే యదుపతేర్దయితే తతోఽహం |
యత్ప్రీత్యుత క్షతశతం తనుతే ప్రియాంగే
నక్షత్రమేవ తదవైమి నఖం త్వదీయం || 152 ||

పాథోజాక్షభుజాంతరాలవసతేః
పద్మాలయాయాశ్చరం
పాణ్యోర్ద్ధక్షిణవామయోః స్థితిమతీ
పద్మే దిశేతాం శ్రియం |
యత్రైకం హరిదృశ్యయోర్ముకులితం
ఖేదాదదాక్షిణ్యవత్

యోగోత్థాద్ ద్రువమన్యదేతి హసితం
దాక్షిణ్యశాల్యాశ్రయాత్ || 153 ||

రోమాలిం ద్రాగుద్గతాం నాభిరంద్రాద్
వ్యాలీం విద్మః పద్మగేహే భవత్యాః |
గాఢోరోజస్మేర హారాగ్రజాగ్రత్
రత్నం నూత్నం తచ్ఛిరస్యం ప్రతీమః || 154 ||

శౌరేః సూరాత్మనోఽక్షః సమజని యమునే-
తుస్యద్ధత్వేర్ష్యవ గంగా
జాతాంఘ్రౌ తస్య గౌణీ కిల తదపి తవా-
పత్యతేఽన్యత్ర నిందాం |
తస్యాః కర్తుం తవాసౌ కిమభవదుదరే
భానుజా రోమరాజీ-
వ్యాజాద్విశ్వాంబ పత్న్యా విదురుదరభవం
ముఖ్యవృత్త్యా హ్యపత్యం || 155 ||

జేతుం కంసారిమారాద్వ్యవసితమధికామాజి సంఘస్తనక్ష్మా-
భృద్భ్యామభ్యాశదేశే తవ జయతి తయో రోమరేఖా శతఘ్నీ |
దత్తే నాభీ రమే సజ్జఘనధరణిభృన్మండలే యన్ముఖోద్యత్
తప్తాయః పిండపాతస్థలనియమ కృతే క్లప్తగర్తప్రతీతిం || 156 ||

అభ్యుద్గతాధర రస గ్రహణాయ రోమ-
రేఖాషడంఘ్రిత తిరంబ పథి ప్రరూఢం |
ఉత్తుంగసంగతమురోజగిరీంద్రయుగ్మం
ఉల్లంఘితం చిరముపాయముదీక్షతే కిం || 157 ||

రత్నావలీ తవ రమే వరమేఖలాయాం
అంగారపంక్తిరవిదూరగతా తు తస్యాః |

రోమావలీ తదుపజాతవిశ్చిర్రమూల-

ధూమాకృతిం వహతి శక్రమణీవ నీలా || 158 ||

నిఃశ్రేణికా నాథదృశోరురోజ-

దుర్గాధిరోహే తవ రోమరేఖా |

లావణ్యలక్ష్మీ వరవేణికా వా

రతీశభూపాల కృపాణికా వా || 159 ||

స త్వద్గర్భసముద్భవోఽప్యయుతశుక్నందాయకైః సాయకైః

పంచేషుః పితరంచ వంచయతి తత్పంచాయుధం మాధవం |

లగ్నా నూనమతో జగజ్జనని తే రోమావలిచ్ఛద్మనా

తా తద్రోహిసుతప్రసూత్యుపనతా దుష్కీర్తిరేవోదరే || 160 ||

రజ్జుం రోమాలిరూపాం గురుకుచకలశాలంబినీం జీవనార్థి

ప్రాతస్తవ్నాభివాపీపరిసరమనయన్మన్మథో జాతతృష్ణః |

దృష్ట్వా తామత్యగాధామిహా న పునరలం దైర్ఘ్యమస్యా ఇతి శ్రీః

తామౌజ్జత్తత్ర రజ్జుం న తృష ఉపరతిః శంబరధ్వంసినః స్యాత్ || 161 ||

ఋత్విగ్రమే రతిమఖే నను యౌవనాత్మా

నాభీబిలావటయుతోదరవేదికాయాం |

యూపం తనోతి తవ రోమలతాస్వరూపం

శంకేఽస్య సంగతమురోజయుగం చషాలం || 162 ||

రతీశమాతస్తవ రోమవల్లికా-

మయా మనోజ్ఞా యమునా పునాతు మాం |

వలిత్రయం యత్ర తరంగవిభ్రమం

బిభర్తి హారాంశుచయశ్చ ఫేనతాం || 163 ||

స్తనాద్రిభాజి స్థిరహారశోభా-

సుధాంబుధౌ రోమలతా మురారేః |

వటచ్చదః స్యాదుదరం తవాంబ
వలిత్రయం చిత్రమిహోపధానం || 164 ||

నాభీసరోరోధసి నాలికేర-
ద్రుమభ్రమం రోమలతా దదాతి |
తదగ్రలగ్నౌ తనుతస్తవ శ్రీః
స్తనౌ పునస్తత్ఫలయుగ్మశంకాం || 165 ||

నాభీసరశ్చిరమగాధతరం విధాయ
నారాయణప్రణయిని శ్రమిణా విధాత్రా |
రోమావలీ తవ విభాతి తటే తదీయే
క్షిప్తేవ తత్థననహేతురియః శలాకా || 166 ||

సరితో గిరితోఽవతీర్య నిమ్నం
ప్రవిశంత్యంబ తవాత్ర నాభిగర్తాత్ |
తనురోమలతా కలిందజాఽహో
స్తనశైలాంతికమారురుక్షతీవ || 167 ||

దాయాదః పితురేష నాభికమలే దామోదరస్యైధతే
ధాతేత్యేవమసూయయేవ జనని ప్రేపుస్సంతోఽప్యుచ్చయం |
నాభీకూపసముత్థరోమలతికా నాలాగ్రజాతాద్భుత-
స్ఫారోరోజ సరోజ కోశయుగమధ్యాస్తే సుతస్తే స్మరః || 168 ||

జగత్త్రయా చేతన జన్మహేతౌ
వలిత్రయా భాతి తవోదరేఽస్మిన్ |
నారాయణప్రేయసి నాభీకూప-
నిపానసోపానపరంపరేవ || 169 ||

జిత్వా జగంతి విశిఖైర్జగదంబ జైత్ర-
స్తంభం తవాంగభువి రోమలతాచ్చలేన |

మిన్వన్ మనోజన్యపతిర్జితలోకసంఖ్యాం
 మూలే కిమస్య తిస్సభిర్వ్యలిఖద్వలీభిః || 170 ||

స్నాతస్య నాభిసరసి ద్రువమబ్ధికన్యే
 సంజగ్ముషో రతిపతివ్రతినః సమాధిం |
 ఆషాఢమేవ కలయే తవ రోమరాజిం
 అస్యా వలిత్రితయమస్య చ దర్భకూర్చం || 171 ||

నాభీవాపీసవిధభువి తే యౌవనారామవృద్ధ్యై
 న్యస్తం రోమావలిమయ ఘటీయంత్రదారు స్మరేణ |
 మూలే తస్య స్ఫురతి రచితం పాదవిన్యాసహేతోః
 సోపానానాం త్రితయముదధేః పుత్రి వల్యాత్మనా కిం || 172 ||

దీర్ఘం నాభీవివరసరసో దేవి గంభీరిమాణం
 స్పష్టం ద్రష్టుం వృషగిరిపతేరక్షమావక్షమినౌ |
 గాంభీర్యైకాస్పదమపి రసైః పూరితం మానసం యత్
 తస్య స్వైరం పతతి జలధేః పుత్రి తత్రైవ నిత్యం || 173 ||

ఆశ్రిత్య సజ్జఘన హస్తగిరిస్థితాయాం
 పంచాయుధో భృశముదంచతి దేవి కాంచ్యాం |
 నాభీమనంతసరసీం కమలే ఖగేంద్ర-
 స్తంభం చ రోమలతికాం వలిధిష్ణ్యభాజం || 174 ||

జఘనపులినవత్యాం కేశశైవాలభాజి
 త్రియుగనయనమినైస్తృష్ణయా సేవితాయాం |
 త్వయి రసభరితాయాం దివ్య సౌందర్యసింధౌ
 నలినముఖి విధత్తే నాభిరావర్తశోభాం || 175 ||

త్వన్మధ్యయష్టిం పరివేష్ణ్య శేతే
 నాభీబిలాంతే రశనాప్పదాకుః |

అసౌవపూర్వః కమలే యదీయా-

న్యంగాని సర్వాణి చ రత్నవంతి || 176 ||

మధ్యాత్మనా జనని శబ్దగుణేన యోగాత్

జగ్రాహ శబ్దమతులం రశనాగుణస్తే |

శౌరేశ్వరో వియతి సౌతి సుఖం స శబ్దైః

తుష్ట్యై విశిష్య కిల శిష్యగిరో గురోః స్యుః || 177 ||

రతి తంత్రరహస్యమంబ శబ్దై-

రమణీయైర్విశదం ప్రకాశయంతీ |

రసనైవ రతిప్రియస్య నూనం

రశనాఽసావతి లేఖకప్రమాదః || 178 ||

ఉపాశ్రితా మధ్యమమబ్ధికన్యకే

నిజప్రభాభిః శమితో త్తమస్థితిః |

అసౌ కృతశ్రీమదనాదరా రమే

న మేఖలా న ప్రతిభాతి మే ఖలా || 179 ||

యదనంతపాణినిహితం సుమధ్యమే

వలతే సువర్ణమయసూత్రమంబ తే |

గుణవృద్ధిమాఽ ప్రకృతిశోభనోఽమునా

నియతం సుశబ్దనిచయోఽభిధీయతే || 180 ||

శ్రుతిమంజునాదనిచయైరభిరామా

సవలగ్ననాభిజఘనద్యుతిహేతుః |

విలసత్యనంతసరసాక్షియుగాయ

స్వదతే ముకుందదయితే తవ కాంచీ || 181 ||

కాంచీం ముక్తిక్షేత్రమాహుర్జగత్యాం

ఇంద్రే చిత్రా తావకీ దేవి కాంచీ |

అప్యార్యాణాం యోగినాం ముక్తిహేతోః
చేతో యస్యాం బధ్యతే తార్ష్యకేతోః || 182 ||

లబ్ధవాసమధికాంచి దేవి సత్
రత్నజాతమభిజాతదీప్తికృత్ |
కంసహింసనకటాక్షపాత్రతాం
విందతీతి క ఇవాత్ర విస్మయః || 183 ||

అల్పాదల్పం త్వద్వలగ్నం చ లగ్నం
వాసస్తస్మిన్నర్థతః శబ్దతశ్చ |
అంబ స్నేహోదంబరం వీక్ష్య కాంచీ-
దంభాద్ విద్యుత్ తత్ర విద్యోతతే హి || 184 ||

అక్ష్యపదాదణుతస్తవ మధ్యాత్
అంబ రమే వరమంబరమేవ |
అస్య హి పైభవమస్తవివాదం
విప్రతిపన్నమనైంద్రియకత్వం || 185 ||

అణ్వప్యదస్తవ వలగ్నమివాంబ కాంచీం
అప్యంబరం స్తనభరంచ బిభర్తి యుక్తం |
ఆహుర్యతో ద్వ్యణుకకారణమప్యణుం తం
ఆధారమత్ర కతిచిజ్జగతోఽఖిలస్య || 186 ||

కార్శ్యం దృష్ట్వా కమలనయనే నేత్రమేకం భవత్యా
దత్తం మధ్యం ప్రతి తవ పతిస్తత్ర తు స్పర్ధయేవ |
నేత్రద్వందం రుచిరమదిశత్ తద్విచిత్రం త్రినేత్రో
జాతోఽప్యేష ప్రథయతి కథం సంపదం శంబరారేః || 187 ||

పయోజనాభప్రియపత్ని విష్ణు-
పదారవిందవ్యపదేశమేవ |

నిరీక్ష్య మధ్యం నియమేన తత్ర
నేత్రం ముదా త్వం నిదధాసి నూనం || 188 ||

నేత్రేణ నీరనిధిపుత్రి నితాంతయోగాత్
మధ్యం న చాక్షుషమితి క్షమమేవ మాతః |
ఆసన్నతాఽపి సుతరామతిదూరతేవ
ప్రత్యక్షతాం ప్రతిరుణద్ధి యథాఽంజనాదౌ || 189 ||

అత్యల్పభావాత్ తవ దేవి మధ్యో
హరేః కటాక్షావిషయో యతోఽభూత్ |
అతుల్యకల్యాణగుణాశ్రయస్యా-
ప్యజస్రబంధోఽస్య కిలానురూపం || 190 ||

సురాశనశ్రీప్రథనే నిదానం
ఉపేంద్రసంతోషకృదబ్ధికనేః |
వలగ్నమేతద్ రుచిరోరురంభా-
విలగ్ననేత్రం కలయే బలఘ్నం || 191 ||

పరమాణుషు మాతరాదిమం
యదిదం కోశకృదాహ మధ్యమం |
అమరః కిల పామరస్తతః
స బభూవ స్వయమేవ మధ్యమః || 192 ||

అధికాంచి తథాభివృద్ధిమత్యా-
ప్యభిజాతః శ్రుతిమంజుశబ్ద పంక్త్యా |
అతిభంగుర ఏవ శూన్యవాదం
న జహౌ మాధ్యమికక్రమస్త్వదీయః || 193 ||

జనని స్మృతిజన్మమూలభూతం
తను మధ్యం తవ సంతతానుమేయం |

తదిహోపనతం పురస్తనాంగీ-
కృతసద్గౌరవదర్శనానురోధాత్ ॥ 194 ॥

న పరం తవ రమ్యసీధుమిత్రం
వచనం పంచమభూతమబ్ధికన్యే |
అపి తు స్ఫుటమేఖలాకలాప-
ప్రసరచ్ఛబ్దగుణోజ్జ్వలం వలగ్నం ॥ 195 ॥

ప్రబుద్ధదీప్తౌ ప్రబలాగమం తే
హాసత్యశేషాంబ గురౌ నితంజే |
అంతే వసంస్తస్య తు మధ్యమోఽయం
స్థానే సమాతిష్ఠత శూన్యవాదం ॥ 196 ॥

మకరధ్వజరాజభద్రపీఠం
పులినం భూషణకాంతిరత్నసింధోః |
జలజాయతనే పృథు త్వదీయం
జఘనం యౌవనహస్తమస్తకం వా ॥ 197 ॥

కామాంకుశేన కలితక్షతమచ్యుతేన
పాథోధిపుత్రి పృథులం జఘనం భవత్యాః |
హస్తీంద్రమస్తకమపూర్వమిదం యదస్యాః
హస్తాపుభౌ లసత ఊరుమిషాదధస్తాత్ ॥ 198 ॥

కరస్థీకర్తుం యాం భగవతి తవోరుశ్రియమసౌ
కరీ నిత్యం కాంక్షత్యభిలషతి తామేవ కదలీ |
అతస్తామీర్ష్యాతః ప్రసభమభిమథ్నాతి కలభో
ద్వయోరేకత్రేచ్ఛా జనయతి మిథో ద్వేషమధికం ॥ 199 ॥

ప్రకాశయత్పద్మగృహే మదావహా
హరేరనేకాకృతి నేత్ర సంపదః |

శుభోరురంభాద్వయశోభితం దివం
జయత్యుదారం జఘనస్థలం తవ || 200 ||

ప్రకృతిః సమదర్శినీ మృదూనాం
నితరామున్నతిభాజి నీచకే చ |
ప్రథతే సమతా యతస్తద్వదూర్వాః
కరభే దేవి వరే చ కుంజరాణాం || 201 ||

కరభః కలభః ప్రశస్తహస్తః
కదలీ చాప్యరవః స్యురంబ కాంత్యా |
నను తత్ర చ ముఖ్యవర్ణద్వైర్యాత్
కథయంత్యూరుపదం త్వదీయసక్తోః || 202 ||

తవోరులక్ష్మీం ద్విరదాః కరస్థాం
కర్తుం కృతాశా మధుపాయ మత్తాః |
దిశంతి దానం తదభీష్టసిద్ధిం
నాపన్నపాత్రార్పణతో హి నార్థః || 203 ||

అసావసారోఽంతరతీవ కర్కశో
మలీమసశోఽపరి కౌంజరః కరః |
ఇతి త్వదూరూ హాసతో హారిప్రియే
కరిణ్యపాస్తే కరభస్తు దూరతః || 204 ||

విబుధాస్తవ వర్ణయంతి జంఘే
శరధీ దాశరథిప్రియే స్మరస్య |
న వయం బహుమన్మహే తదేతత్
న హి పృష్ఠీకురుతే మనోభవస్తే || 205 ||

ప్రమిలంతు శతాని కాహాలానాం
శరధీనాం సముదేతు వా సహస్రం |

కమలే తవ జంఘయోస్తతః కిం
శతమంధాః కిమవేక్షితుం క్షమంతే || 206 ||

కాహలః కమల మందిరే భవత్
జంఘయోః శ్రియమచూచురద్ యతః |
తన్యతే బహుముఖప్రభంజన-
క్షోభితేన నినదస్తతోఽమునా || 207 ||

తనోతి సింధోస్తనయే మనోజ-
తూణీరశంకాం తవ దేవి జంఘా |
తద్బాణభూతం కమలం తదగ్రే
పాదాపదేశేన యదావిరస్తి || 208 ||

వృందేన వృందారకసుందరీణాం
నందేష్టసూనోః సఖి వందసియే |
మందేతరానందథుమూలకందే
వందే భవత్యాశ్చరణారవిందే || 209 ||

యౌ యస్య పాదౌ యదువర్యభార్యే
తస్యైవ దృష్టౌ గతిదాయినౌ తౌ |
చిత్రం తదేతచ్ఛరణౌ తవేమా
గజేంద్రయోగ్యాం దిశతో గతిం నః || 210 ||

నలినాయతనే మృదు ప్రవాలం
పదయోస్తావకయోర్లవం ప్రతీమః |
అత ఏష బిభర్తి పల్లవాఖ్యాం
భజతే పాదపశబ్దమస్య పాతా || 211 ||

పదయోర్ద్వితయం నను త్వదీయం
భజతి స్వామిని బాలమిత్రరాగం |

అథ పల్లవరూపమశ్నుతే తత్
 ప్రతిషేధంతి హి బాలసఖ్యమార్యాః || 212 ||

యద్వస్తు యద్గుణవతా కలితానుషంగం
 తత్తద్గుణీతి విదితం తవ పాదపద్మే |
 అత్యంతరాగిణి కృతం హృదయం మునీనాం
 వైరాగ్యమంబ భజతీతి విచిత్రమేతత్ || 213 ||

పాదాః సహస్రమపి బాలసరోజబంధోః
 పాదద్వయీ జయతి తే జగదంబ దీప్త్యా |
 బంహీయసామపి న సద్వసుహారకాణాం
 ప్రాయో జయః కువలయార్తికృతాం కృతః స్యాత్ || 214 ||

నవప్రవాలాదపి కోమలం తే
 న వందతే కశ్చరణారవిందం |
 శనైరనైషీద్ దృషదే యదంబ
 స్పృశన్ సశంకం భగవాన్ వివాహే || 215 ||

శుభతరలాక్షమబ్జ సుషమాయతనం జగతాం
 జనని శుచిద్వీజైః శ్రితమిదం పదమాస్యమపి |
 పరమియతీ భిదా ప్రథమమభ్యుదయం దధతా
 త్వహిమరుచా సమం హిమరుచా చరమం చ రమే || 216 ||

ప్రదేష్టి యః పాదరుచిం తవాఽగ్ర్యాం
 తమిందిరే ద్రష్టుమయోగ్యమాహుః |
 దృష్టాంతమత్ర ప్రతిషిద్ధదృష్టిం
 ఉద్యంతమాదిత్యముదాహారామః || 217 ||

న వర్ణతః కేవలమీప్సిత్థార్థ-
 దానాదపి త్వచ్ఛరణౌ సురాగౌ |

శ్రియైవ నోదంచిత పద్మజాతా-

విమౌ జతత్పూజ్యతయాఽపి మాతః || 218 ||

అజేంద్రభర్గాదిసురవ్రజేడితే

భజే తవ క్షీరధిజే పదాంబుజే |

వ్యనక్తి సక్తం యదలక్తకం హరేః

ఉరస్తటే తస్య పరత్వముచ్చైః || 219 ||

ఉదారసందేహముషం వితన్వతీ

ముదా రసం దేహభృతాం చిదాత్మకం |

సదారవిందేవ్యదయంతమిందిరే

పదారవిందే హసతః శ్రియా తవ || 220 ||

అపి నీరజస్ఫురణహార్యహో రజః

స్ఫురణాపహారి పదయోర్ద్వయం తవ |

అపి హంసకప్రణయి ధూతహంసకం

గమనేన పద్మభవనే విశోభతే || 221 ||

కౌచిదంఘ్రికమలే తవాశ్రితౌ

కంసహింసనపురంధ్రీ హంసకౌ |

మంజులైరఖిలరంజకౌ రుతైః

మానసే విహారతో మధుద్విపః || 222 ||

రాజచ్ఛోభనఖాశ్రితం శుభకరం రాజీవరాజీసుహృత్

పద్మే గాఢతమోహరం తవ పదం బాలార్కబింబం చ తత్ |

యద్యప్యంబ సమం తథాపి విదితో భేదస్త్వియానేతయోః

అర్ఘ్యం సంస్కృతముత్తరస్య కలయంత్యాద్యస్య పాద్యం బుధాః || 223 ||

తవ భగవతి వందే దివ్యపాదారవిందే

సదసి యదభిషేకం శంభుజంభారిముఖ్యాః |

స్వముకుట ఘటితస్వః శాఖినిష్పన్నపుష్ప-
ప్రస్మమరమకరందైరన్వహం తన్వతే తే || 224 ||

ప్రణతిషు తవ పుణ్యద్వంద్వమాసీత్ పురారేః
ప్రణిపతనత ఏకం లోకమాతస్తద్దంఘ్రీయ్యః |
చిరవిరహాకృశస్య స్వావతంసామృతాంశోః
తవ నఖమయతారాయోజనేన ద్వితీయం || 225 ||

చరణనలినయుగ్మం సంస్మృతిక్లేశసింధోః
తవ హరిసఖి సంతస్తారకం సంగిరంతే |
ఇదముచితమవైమో యేన తత్సంశ్రితానాం
తతిరపి చ నఖానాం తారకత్వం దధాతి || 226 ||

అనిశం ప్రకాశమధిగంతుమిచ్ఛయా
తవ భాతి సింధుతనయే పదాంబుజం |
అధిగమ్య నూనమభవన్ యతో నఖా-
న్యత ఏవ ఖం చ తదభూన్నభస్థలం || 227 ||

మరాలికేడ్యాఽప్యమరాలికేడ్యా
సురద్రుమశ్రీరపి విద్రుమశ్రీః |
ఖరాంశుకాంతా నఖరాంశుకాంతా-
ప్యంబ ద్వయీయం తవ చిత్రమంఘ్రీయ్యః || 228 ||

చరణావిమౌ హి కరుణానిధే యతః
తరుణారుణగ్రకిరణానుకారిణౌ |
అనువిందతస్తదరవిందబంధుతాం
అపి సాధుచక్రబహుమాన్యతాం రమే || 229 ||

పదమాశ్రితస్తవ పయోధికన్యకే
విపదం న జాతు భజతీతి సాంప్రతం |

అపి తత్పరాగమధిమౌలి ధారయన్
అపరాగతాం వ్రజతి జంతురద్భుతం || 230 ||

శ్రితః పరాగం జరతః శశాంకో
దృష్టే నతత్ర్యంబకశిర్షగశ్రిః |
స్పృశన్నపి త్వత్పదయోః పరాగం
న జాతు తారుణ్యమహో జహాతి || 231 ||

సురాదిమాన్యం విధుతోపసర్గం
శుభావహం తే మృదు చారువర్ణం |
పదం రమే యః ప్రణమేజ్జపేద్వా
దూరాదపాస్యత్పరమాపదం సః || 232 ||

పాదం త్రపాదం తవ పంకజానాం
వందే భవం దేవి తరీతుకామః |
మస్తే సమస్తేడపి మంజులాక్షా-
రాగం పరాగం వహతే యదీయం || 233 ||

పదద్వయం యస్తవ దేవి సేవతే
ప్రభుః శ్రితానాం ద్విపదో భవత్యసౌ |
విధుస్వసస్తద్విముఖస్తు యో నరః
చతుష్పదం హంత వదంతి తం బుధాః || 234 ||

పదయోస్తవాంబరాగం
ప్రాహుః స్వాభావికం వయం త్వేనం |
పుష్కలరాగప్రియతమ
హృదయవసత్యుపనతం విజానీమః || 235 ||

పరమకరావలిరమ్యా
బహురాగధరాధరోరువిభ్రమభాక్ |

అసి హంసహారిగతికా

పద్మే పితృవత్పితృప్రసూవచ్చ ॥ 236 ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే సౌందర్యస్తవకః ॥